

Formy współpracy państw europejskich

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Encyklopedia PWN: (...)*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 19.01.2020 r.].
- Źródło: Biuro Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, *Spotkanie ministrów spraw zagranicznych V4 w Bratysławie*, 29.11.2018 r., dostępny w internecie: msz.gov.pl [dostęp 19.01.2020 r.].
- Źródło: Maksymilian Podstawski, *Inicjatywa Środkowoeuropejska*, 19.01.2020 r., dostępny w internecie: trybuna.info [dostęp 19.01.2020 r.].

Formy współpracy państw europejskich

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Repetitorium**”.

W tym materiale powtórzymy wiadomości z jednego z działów wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu informacji o euroregionach i innych formach współpracy państw europejskich oraz pracy z tekstami źródłowymi i multimediami. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących form współpracy państw europejskich.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.
- Scharakteryzujesz działalność euroregionów.
- Dokonasz analizy pozycji Polski w stosunkach z innymi państwami europejskimi.

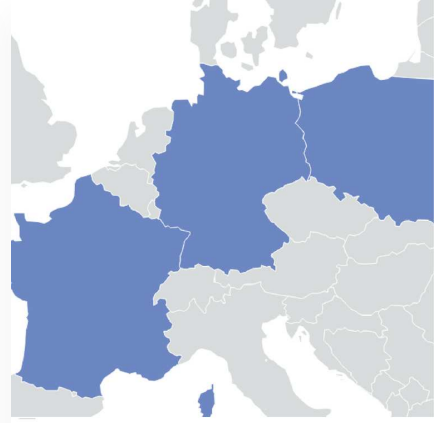
Dla zainteresowanych

Euroregiony

**Środkowoeuropejskie
Stowarzyszenie Wolnego
Handlu**

Trójkąt Weimarski

Grupa Wyszehradzka

Unia Europejska

**Porozumienie
z Schengen**

Przeczytaj

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

Pamiętaj, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł. Pamiętajcie również o tym, by wczytywać się w polecenia – czasem wiedza własna nie jest potrzebna, czasem tekst to tylko inspiracja, a innym razem należy połączyć wiedzę z interpretacją tekstu.

Repetytorium – Formy współpracy państw europejskich

Euroregiony

Euroregiony to najbardziej zinstytucjonalizowana forma współpracy przygranicznej sąsiadujących (również poprzez morze) jednostek samorządu terytorialnego co najmniej dwóch państw. Działają one w ramach współpracy transgranicznej w celu umocnienia i rozwoju sąsiedzkich kontaktów.

Już w latach 50. XX w. powstawały pierwsze euroregiony na granicy niemiecko-holenderskiej (EUREGIO) oraz na granicy niemiecko-francusko-szwajcarskiej (REGIO). Trzeba jednak pamiętać, że współpraca transgraniczna miała formę zwykłych porozumień (m.in. na granicy RFN i Danii oraz między państwami skandynawskimi: Norwegią, Szwecją i Finlandią).

Prawne ramy tworzenia i zasad współpracy euroregionów ustala tzw. konwencja madrycka – Europejska konwencja ramowa o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzona w Madrycie 21 maja 1980 r., uchwalona przez Radę Europy (w Polsce obowiązuje od 1993 r.). Inne ważne dokumenty dotyczące współpracy transgranicznej (w tym także euroregionów), przyjęte również przez Radę Europy, to Europejska Karta Regionów Granicznych i Transgranicznych oraz Europejska Karta Samorządu Terytorialnego.

Wspólnoty europejskie rozpoczęły częściowe finansowanie euroregionów od 1990 r. w ramach programów INTERREG oraz PHARE. W Polsce euroregiony powstawały od 1991 r.

Inne formy współpracy państw europejskich

Rada Nordycka

Rada Nordycka stanowi forum współpracy delegacji parlamentarnych Danii, Finlandii, Islandii, Norwegii i Szwecji oraz terytoriów autonomicznych: Grenlandii, Wysp Alandzkich i Wysp Owczych. Została utworzona w 1952 r.

Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA)

Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu zostało utworzone w 1960 r. w obawie przed gospodarczą przewagą EWG. Początkowo należały do niego: Austria, Dania, Norwegia, Portugalia, Szwajcaria, Szwecja i Wielka Brytania. Państwa te zniosły pomiędzy sobą cła na produkty przemysłowe i rozpoczęły działania na rzecz wzrostu produkcji, zapewnienia uczciwej konkurencji oraz rozwoju handlu światowego. Z czasem kolejne państwa należące do EFTA przystępowały do EWG. Formą integracji EFTA z EWG było utworzenie w 1991 r. Europejskiego Obszaru Gospodarczego (było to związane z ustanowieniem jednolitego rynku wewnętrznego we Wspólnotach). Obecnie do EFTA należą: Islandia, Liechtenstein, Norwegia oraz Szwajcaria.

Inicjatywa Środkowoeuropejska (ISE)

Historia Inicjatywy Środkowoeuropejskiej (ISE) sięga przełomu lat 70. i 80. XX w., kiedy to państwa regionu alpejsko-dunajsko-adriatyckiego zainicjowały współpracę transgraniczną. Państwa te były położone po dwóch stronach „żelaznej kurtyny”: Węgry (członek UW i RWPG), Austria (kraj neutralny), [Jugosławia](#) (kraj niezaangażowany) i Włochy (członek Wspólnot Europejskich i NATO). Pierwszą formą organizacyjną było zawarcie przez te państwa w 1989 r. porozumienia Quadragonale, które po przystąpieniu Czechosłowacji w 1990 r. przemianowano na Pentagonale, a po przyjęciu Polski – na Heksagonale. Pod koniec 1992 r. przekształcono dotychczasową współpracę w Inicjatywę Środkowoeuropejską.

Głównym zadaniem ISE jest wsparcie integracji państw byłego bloku socjalistycznego z państwami zachodnimi i ich strukturami organizacyjnymi (WE, NATO) oraz działania na

rzecz bezpieczeństwa, demokracji i pokoju na obszarze państw członkowskich. Współpraca ta realizowana jest w takich dziedzinach, jak: życie społeczno-gospodarcze, ochrona środowiska oraz rozwój przedsiębiorstw i kultury. Cele te osiągnięte są głównie poprzez wspólne projekty, finansowane również przez Bank Światowy oraz Europejski Bank Inwestycyjny.

Zasadniczymi formami działania ISE są spotkania przedstawicieli państw członkowskich:

- szefów rządów i ministrów spraw zagranicznych – coroczne;
- ministrów spraw zagranicznych – dwa razy w roku;
- Komitetu Krajowych Koordynatorów – kilkakrotnie w ciągu roku;
- przedstawicieli parlamentów.

Do największych sukcesów ISE należą: porozumienie o współpracy w zakresie zwalczania i likwidacji katastrof naturalnych z 1992 r. oraz deklaracja w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej z 1998 r.

Rada Bałtycka

Rada Bałtycka jest międzynarodową organizacją powstałą w 1993 r. Jej członkami są państwa regionu: Estonia, Litwa, Łotwa, główny cel stanowi zaś współpraca polityczna tych krajów.

Grupa Wyszehradzka

Po upadku komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej kraje regionu dążyły do integracji z Unią Europejską. By jednak w ogóle rozpocząć rozmowy akcesyjne, kraje musiały udowodnić, że są skłonne współpracować w regionie i między sobą. Naciskały na to kraje członkowskie, niejako wymuszając utworzenie Grupy Wyszehradzkiej. Dlatego już w 1990 r. odbyły się spotkania przedstawicieli Czechosłowacji, Polski i Węgier w Bratysławie.

15 lutego 1991 r. w Wyszehradzie (Węgry) państwa te, tworzące Trójkąt Wyszehradzki, podpisały deklarację współpracy. Zapisano w niej poparcie dla rozwiązania zależnej od ZSRR Rady Współpracy i Pomocy Gospodarczej (RWPG) oraz Układu Warszawskiego (UW), a także główne cele współpracy:

- dążenie do wspólnego stanowiska na arenie międzynarodowej;
- poprawę stosunków z Zachodem i ZSRR;
- zacieśnienie współpracy politycznej, gospodarczej i kontaktów społecznych.

Najbardziej intensywne współdziałanie na płaszczyźnie politycznej to okres 1990–1992; w latach 1993–1997 trwała przede wszystkim współpraca wojskowa, natomiast w kolejnych latach, 1997–1998, nastąpiło ożywienie wzajemnych kontaktów związane z zaproszeniem państw Grupy do NATO i rozpoczęciem negocjacji akcesyjnych z UE.

Do podpisania umów stowarzyszeniowych ze Wspólnotami doszło już w 1991 r. Mimo wielu sporów czechosłowacko-węgierskich udało się utworzyć Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), które stanowi największy sukces współpracy państw Grupy. Obecnie jej działalność polega głównie na wspieraniu kontaktów w dziedzinie edukacji, kultury, nauki i współpracy transgranicznej (są one finansowane z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego). Grupa Wyszehradzka organizuje również coroczne Festiwale Wyszehradzkie mające promować kulturę państw członkowskich.

Współpraca państw Grupy opiera się na wzajemnych konsultacjach w zakresie polityki zagranicznej w celu wypracowania wspólnych stanowisk, zwłaszcza w kwestii integracji ze strukturami europejskimi.

Szczyt Grupy Wyszehradzkiej (zwanej również V4), Praga 2015 r. Od lewej stoją: premier Słowacji Robert Fico, premier Polski Beata Szydło, premier Czech Bohuslav Sobotka, premier Węgier Wiktor Orban.

Źródło: P. Tracz/KPRM, domena publiczna.

Przez cały ten okres współpraca w ramach Grupy nie została ujęta w ramy instytucjonalne, w przeciwieństwie do Inicjatywy Środkowoeuropejskiej czy Rady Państw Morza Bałtyckiego.

Europejski Obszar Gospodarczy (EOG)

Europejski Obszar Gospodarczy jest organizacją międzynarodową skupiającą państwa UE i należące do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA). Dzięki temu jednolity rynek wewnętrzny UE (w którym stosuje się m.in. cztery swobody: przepływu towaru, osób, usług i kapitału) obejmuje również państwa EFTA.

EOG został utworzony w 1994 r. na podstawie umowy z 1991 r. Uchodzi za etap przejściowy dla państw, które ubiegają się o przystąpienie do UE. Do EOG należą obecnie wszystkie państwa UE (27 krajów) oraz państwa EFTA (Islandia, Liechtenstein oraz Norwegia) z wyjątkiem Szwajcarii, której mieszkańcy w referendum powszechnym sprzeciwili się członkostwu w tej organizacji.

Rada Państw Morza Bałtyckiego

Rada Państw Morza Bałtyckiego powstała dzięki inicjatywie rządów Polski i Szwecji z 1990 r. Jeszcze w tym samym roku przyjęto Deklarację Morza Bałtyckiego. Rada Państw została utworzona na konferencji w 1992 r. Obecnie należą do niej – oprócz państw-założycieli – od 1992 r. Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia i Rosja, a od 1995 r. Islandia. W jej pracach uczestniczy również przedstawiciel Komisji Europejskiej.

Główne dziedziny współpracy w ramach Rady to:

- rozwój instytucji demokratycznych;
- pomoc gospodarcza;
- ochrona środowiska naturalnego;
- działania w zakresie transportu, telekomunikacji i energetyki;
- współpraca kulturalna, wymiana informacji, rozwój turystyki;
- współpraca małych i średnich przedsiębiorstw.

Współpraca regionalna na forum Rady umożliwiła podjęcie wspólnych działań w zakresie bezpieczeństwa cywilnego. Obejmuje ona m.in. zwalczanie przestępczości, zwłaszcza zorganizowanej, a także przeciwdziałanie nielegalnej emigracji i przemytowi.

Strategicznym celem tego forum jest stworzenie obszaru wolnego handlu w regionie Morza Bałtyckiego.

Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA)

W Europie Środkowo-Wschodniej po przemianach politycznych na przełomie lat 80. i 90. XX w. doszło do szybkiej integracji państw – zarówno na płaszczyźnie politycznej, jak i gospodarczej. Stało się tak m.in. dzięki utworzeniu w 1991 r. Trójkąta Wyszehradzkiego (od 1993 r. zwanego Grupą Wyszehradzką) przez Czechosłowację, Polskę i Węgry.

Państwa te na spotkaniu w Krakowie w grudniu 1992 r. podpisały umowę, zawierając Środkowoeuropejskie Porozumienie o [Wolnym Handlu](#). Zaczęło ono funkcjonować w 1993 r. i miało za zadanie redukcję stawek celnych na granicach wewnętrznych między państwami

Flaga porozumienia CEFTA. Które elementy jej symboliki potrafisz rozszyfrować?

Źródło: domena publiczna.

członkowskimi do roku 2001 (dotyczyło to zarówno produktów przemysłowych, jak i rolnych). Do CEFTA przyłączały się następnie inne państwa ze strefy postradzieckiej: Słowenia, Rumunia oraz Bułgaria. Wstąpienie danego państwa do UE jest równoznaczne z wypowiedzeniem CEFTA. Obecnie do Porozumienia należą: Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czarnogóra, Kosowo, Macedonia, Mołdawia oraz Serbia.

Słownik

Jugosławia

nazwa państwa narodów południowosłowiańskich, używana do 1918 r. jako koncepcja polityczna, od 1918 r. dla Królestwa Serbów, Chorwatów i Słoweńców, następnie od 1929 r. już oficjalnie dla Królestwa Jugosławii, od 1945 r. Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii, a po jej rozpadzie (w latach 1991–1992) dla Federalnej Republiki Jugosławii będącej federacją Serbii i Czarnogóry – do 2003 r., następnie w latach 2003–2006 Serbii i Czarnogóry jako konfederacji

kraje nordyckie

kraje północne; kraje członkowskie Rady Nordyckiej, tj. trzy kraje skandynawskie (Dania, Norwegia i Szwecja) oraz Islandia i Finlandia; z Radą związane są też trzy terytoria autonomiczne: Grenlandia, Wyspy Owcze i Wyspy Alandzkie

obszar wolnego handlu

obszar, wewnątrz którego zniesiono cła i inne opłaty na wszystkie lub niektóre towary

Skandynawia

region północnej Europy obejmujący Szwecję, Norwegię oraz Danię

Mapa interaktywna

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapami przedstawiającymi rozwój wspólnoty CEFTA. Zastanów się, z czego wynikało to, że pewne państwa przestawały być członkami tej organizacji.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Poszukaj informacji na temat struktury organizacyjnej CEFTA. Następnie zastanów się, jak może ona wpływać na funkcjonowanie organizacji. Uzasadnij swoje zdanie.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ *Encyklopedia PWN: (...)* ”

Międzynarodowe ugrupowanie integracyjne, istniejące od 1 XI 1993, którego podstawą są suwerenne, europejskie państwa narodowe, tworzące związek gospodarczo-polityczny.”

Źródło: *Encyklopedia PWN: (...)*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 19.01.2020 r.].

Wskaż, z jakiej organizacji wystąpiła Polska w związku ze wstąpieniem do organizacji międzynarodowej opisanej w tekście.

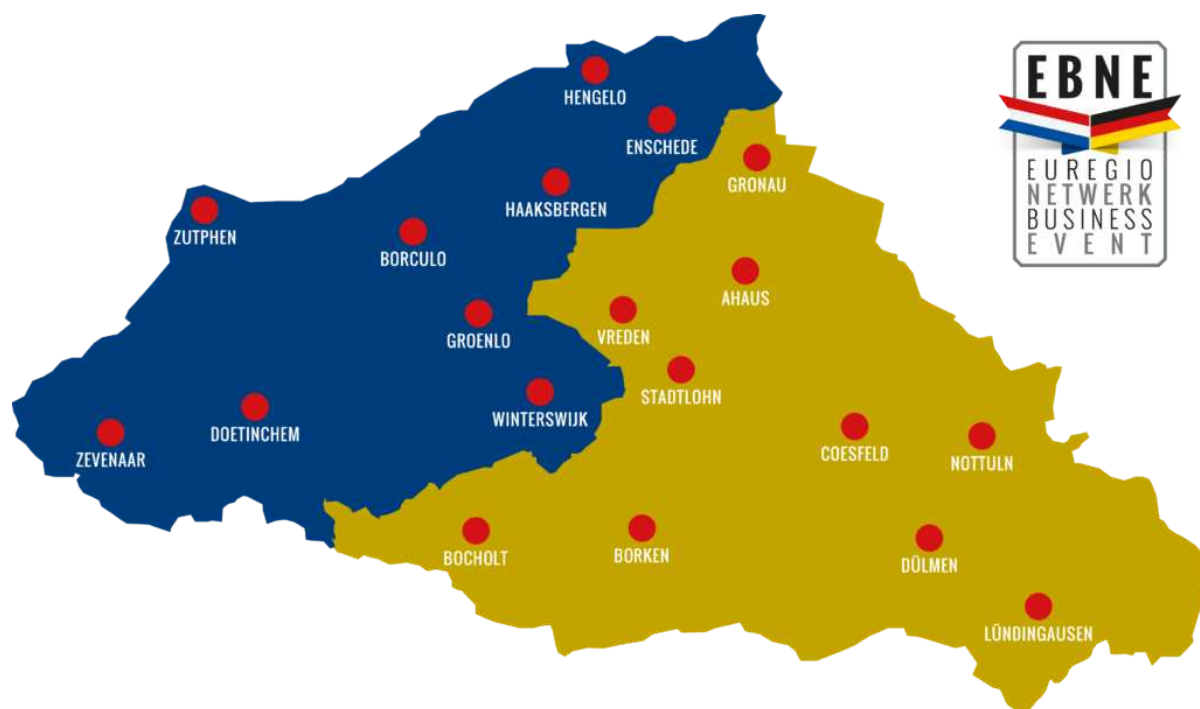
Zaznacz swoją odpowiedź i zweryfikuj jej poprawność.

Porównaj swoją odpowiedź

Ćwiczenie 3

Zapoznaj się ze źródłem i wykonaj polecenie.

Źródło: Gaby Wenning, *First international EBNE congress networks on the trend topic: "Hydrogen, the new fuel for the economy"*, 25.02.2020 r., dostępny w internecie: wfg-borken.de [dostęp 29.05.2020 r.], tylko do użytku edukacyjnego.

Wskaż, z jaką formą współpracy europejskiej związana jest mapa.

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się ze źródłem i wykonaj polecenie.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Podaj nazwę należącego do EFTA państwa, którego obywatel nigdy nie był sekretarzem generalnym tej organizacji.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Biuro Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych
***Spotkanie ministrów spraw zagranicznych V4 w
Bratysławie***

Współpraca w obszarze migracji, projekty państw V4 w Afryce, Partnerstwo Wschodnie (...) były głównymi tematami dzisiejszych rozmów szefów dyplomacji państw Grupy Wyszehradzkiej w Bratysławie.

Podczas spotkania ministrowie omówili m.in. kwestie projektów realizowanych w ramach Funduszu Powierniczego UE na rzecz Afryki (The European Union Trust Fund for Africa). – (...) Jednocześnie zaznaczył, że projekt powinien dążyć do wypracowania rozwiązań systemowych. W tym kontekście minister wskazał na propozycję Polski, która zmierza do uzupełnienia działań zintegrowanego systemu zarządzania granicami w Libii obejmującego zarówno granice morskie, jak i lądowe.”

Źródło: Biuro Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, *Spotkanie ministrów spraw zagranicznych V4 w Bratysławie*, 29.11.2018 r., dostępny w internecie: msz.gov.pl [dostęp 19.01.2020 r.].

Zaznacz, które stwierdzenia dotyczące Grupy Wyszehradzkiej są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Wymieniona w tekście organizacja swoją obecną nazwę przyjęła w 1989 roku po zmianach terytorialnych w państwach członkowskich.	☐	☐
Z tekstu wynika, że państwom tej organizacji bliskie są kwestie współpracy z krajami byłego ZSRS.	☐	☐

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Na spotkaniu opisanym w tekście dyskutowano m.in. nad rozwiązaniem kryzysu migracyjnego w Europie.	☐	☐

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj polecenie.

((Maksymilian Podstawski

Inicjatywa Środkowoeuropejska

1. Inicjatorem powstania Inicjatywy Środkowoeuropejskiej – Central European Initiative (IŚE – CEI) były Włochy, a współpraca w Środkowej Europie, po upadku bloku socjalistycznego, miała zapobiec ewentualnej hegemonii Niemiec w regionie, a równocześnie przybliżyć region do Zachodu. (...)
2. Nie ulega wątpliwości, że gdyby to Niemcy wystąpiły wtedy w roli czynnika integrującego Europę Środkową, to spotkałyby się z zarzutem, że jest to próba nawiązania do skompromitowanej idei Mitteleuropy. (...)
3. Początkowo (11 listopada 1989 roku) powołano inicjatywę czterostronną – Quadragonale, z udziałem Austrii, Jugosławii, Węgier i Włoch.
4. W roku 1990 do inicjatywy dołączyła Czechosłowacja (Pentagonale), a w roku 1992 Polska (Hexagonale). (...)
5. Jak wiadomo Polska, i słusznie, wspiera przede wszystkim te możliwości integracyjne w naszym regionie, które wiążą się z funkcjonowaniem Grupy Wyszehradzkiej i Trójmorza. (...)
6. W skład Inicjatywy Środkowoeuropejskiej wchodzi obecnie 17 państw (Albania, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Czarnogóra, Chorwacja, Czechy, Republika Macedonii Północnej, Mołdawia, Polska, Rumunia, Serbia, Słowenia, Słowacja, Ukraina, Węgry i Włochy)."

Źródło: Maksymilian Podstawski, *Inicjatywa Środkowoeuropejska*, 19.01.2020 r., dostępny w internecie: trybuna.info [dostęp 19.01.2020 r.].

Wskaż, które ze zdań zawierają opinie.

Zaznacz odpowiedzi, które są najbliższe twojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Ćwiczenie 7

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 8

Oprac. na podst.: *OECD in figures. Edition 2004*, OECD.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Odwołując się do danych z wykresu, porównaj sytuację gospodarczą państw należących do Rady Nordyckiej z sytuacją innych wybranych państw OECD.

Dla nauczyciela

Autorka: Dorota Czarny

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Euroregiony i inne formy współpracy państw europejskich

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

- 1) przedstawia podmioty prawa międzynarodowego publicznego i podstawowe zasady prawa międzynarodowego (powstrzymania się od groźby użycia siły lub jej użycia, integralności terytorialnej, pokojowego załatwiania sporów, nieingerencji w sprawy wewnętrzne państwa, suwerennej równości, samostanowienia narodów, suwerenności, nienaruszalności granic);
- 2) wykazuje złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych oraz współzależność państw w środowisku międzynarodowym;
- 3) wyjaśnia pojęcie globalizacji i wykazuje jej formy i skutki w sferze polityki, kultury i społeczeństwa; diagnozuje wpływ na ten proces podmiotów prawa międzynarodowego; przedstawia najważniejsze wyzwania związane z procesem globalizacji;
- 8) wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; lokalizuje jej państwa członkowskie; przedstawia podstawowe obszary i zasady działania Unii Europejskiej;
- 11) przedstawia genezę, cele i najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ocenia wpływ tej organizacji na utrzymanie pokoju międzynarodowego i pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

- 1) rozróżnia typy łaďów międzynarodowych (monocentryczny, dwubiegunowy, policentryczny), odwołując się do historii XX i XXI wieku; przedstawia na przykładach

znaczenie supermocarstw dla funkcjonowania tych łańdów;

2) przedstawia zmiany w międzynarodowym łańdzie politycznym i gospodarczym w XXI wieku;

3) wyjaśnia znaczenie strategicznych zasobów naturalnych w polityce międzynarodowej;

18) charakteryzuje genezę, strukturę oraz działania Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Rady Europy;

19) przedstawia cele form współpracy regionalnej, w tym inicjatyw międzynarodowych, w których uczestniczy Rzeczpospolita Polska (np. Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski);

22) przedstawia cele międzynarodowych organizacji gospodarczych:

Środkowoeuropejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku, Północnoamerykańskiej Strefy Wolnego Handlu i Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową;

23) wymienia najważniejsze operacje pokojowe i militarne Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; wykazuje zmieniającą się rolę tej organizacji od lat 90. XX wieku.

XIV. Integracja europejska.

Uczeń:

1) wykazuje kulturowe i historyczne podwaliny jedności europejskiej;

2) przedstawia etapy powojennej integracji europejskiej (w aspekcie gospodarczym – od strefy wolnego handlu do wspólnego rynku) i najważniejsze postanowienia aktów prawa pierwotnego: Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, traktatu fuzyjnego i Jednolitego Aktu Europejskiego;

3) przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej (w aspekcie gospodarczym – od wspólnego rynku do unii gospodarczo-walutowej) i najważniejsze postanowienia aktów prawa pierwotnego: Traktatu o Unii Europejskiej (traktatu z Maastricht), traktatu amsterdamskiego i traktatu nicejskiego.

XV. Polska polityka zagraniczna.

Uczeń:

1) wyjaśnia, jakie znaczenie w polityce zagranicznej państwa odgrywa racja stanu; wykazuje transformację celów, instrumentów i treści polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX wieku;

2) wyjaśnia zmieniającą się pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej i determinanty tej pozycji oraz skutki europeizacji polskiej polityki zagranicznej;

3) charakteryzuje relacje Rzeczypospolitej Polskiej z państwami sąsiedzkimi, będącymi członkami Unii Europejskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje typy poleceń do ćwiczeń dotyczących form współpracy państw europejskich;
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń;
- charakteryzuje działalność euroregionów;
- dokonuje analizy pozycji Polski w stosunkach z innymi państwami europejskimi.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- mapa myśli;
- analiza tekstu źródłowego;
- WebQuest.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- kartki do losowania.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Uczniowie mają za zadanie przypomnieć sobie zawarte w e-materiale wiadomości dotyczące euroregionów i innych form współpracy państw europejskich w celu aktywnego uczestnictwa w lekcji podsumowującej.

Faza wstępna

1. Nauczyciel przedstawia temat i cele zajęć.
2. Uczniowie przedstawiają znane im formy współpracy państw europejskich. Jeden z uczniów zapisuje wszystkie organizacje w formie mapy myśli.
3. Następnie prowadzący wyjaśnia, że na dzisiejszej lekcji uczniowie będą pracować metodą WebQuest (w razie potrzeby wyjaśnia, że w grupach będą tworzyli fragmenty prezentacji multimedialnych, które w połączeniu będą tworzyć całość).

Faza realizacji

1. Nauczyciel prosi, aby uczniowie dobrali się w pary (ewentualnie w trójki, co zależy od liczebności klasy). Przedstawiciele grup losują kartki z formami współpracy państw europejskich, które będą opracowywać.
2. Na podstawie materiałów dostępnych w e-materiale i w internecie zespoły przygotowują materiał do swojej prezentacji, uwzględniając m.in.:
 - czas powstania/przedział czasowy;
 - cel powstania danej grupy;
 - dokumenty dotyczące współpracy/zakres współpracy;
 - jakie państwa do niej należą.
3. Dwie chętne osoby po upływie wyznaczonego czasu zbierają poszczególne części prezentacji (euroregiony i inne formy współpracy państw europejskich), aby połączyć je w całość. W tym czasie pozostali uczniowie wykonują ćwiczenia 5 i 6, następnie wspólnie omawiają odpowiedzi.
4. Uczniowie zapoznają się z przygotowaną przez siebie prezentacją. W razie potrzeby osoby tworzące dany materiał wyjaśniają wątpliwości.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel prosi uczniów o podsumowanie lekcji i sformułowanie wniosków, które zostają zapisane do zeszytu.
2. Nauczyciel dokonuje oceny uczniów za aktywną pracę na zajęciach.

Praca domowa:

Utrwalić powtarzany materiał do sprawdzianu.

Wykonać samodzielnie ćwiczenia w e-materiale.

Wypisz organizacje, z których po 2004 roku wystąpiła Polska. Dopisz do każdej przyczyny wystąpienia.

Materiały pomocnicze:

Maksymilian Podstawski, *Inicjatywa Środkowoeuropejska*, trybuna.info [online, dostęp: 19.01.2020].

OECD in figures. Edition 2004, OECD.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Zasoby multimedium można wykorzystać do przeprowadzenia lekcji odwróconej.